

Asia: VN/32556/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lausunto

5 b § Jätteen luokittelun päätyminen

Pyydettyä lausuntona Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta, Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Yleiset kommentit:

Metsäteollisuus suhtautuu myönteisesti ns. UTU-lakimuutoksiin, joilla pyritään suoraviivaistamaan ja yhtenäistämään sivutuotteiksi luokittelun ja ei enää jätettä määrittelyn prosessia. Metsäteollisuus näkee hyvänä, että asia ratkaistaan jatkossa omassa, jätelain alaisessa prosessissa yhden viranomaisen taholta asiantuntijavetoisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että jätteen luokittelun päättymistä tai sivutuotteiksi luokittelusta koskeva asia käsiteltäisiin aina erikseen jätelain mukaisessa uudessa menettelyssä. Näin olisi myös silloin, kun samaan aikaan on vireillä saman aineen tai esineen haltijan toimintaa koskeva ympäristölupahakemus. Lakimuutoksissa olisi hyvä myös tuoda ilmi, että nämä erilliset menettelyt eivät ole toisistaan riippuvaisia.

Menettelyn sujuvuuden kannalta on tärkeää, että valitusoikeus asiassa on rajatumpi kuin ympäristönsuojelulaissa tai muissa jätelain mukaisissa asioissa. Niin ikään tuotteistamisen kannalta on hyvä, että tapauskohtainen sivutuote- tai jätteen luokittelun päättymistä koskeva päätös on materiaali- ja hakijakohtainen, mutta ei välttämättä laitokohtainen.

137 § Muutoksenhaku

-

143 b § Tiedonsaantioikeus jätehuollon rekistereistä, tuottajarekisteristä, uusiomateriaalirekisteristä ja jätteiden ja sivuvirtojen tietopalustasta

-

147 a § Sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös

Metsäteollisuus pitää hyvänä, että tapauskohtainen sivutuote- tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös olisi materiaali- ja hakijakohtainen, mutta ei välttämättä laitospohjainen. Näin ollen, jos samalla hakijalla on useampia laitoksia, joissa samanlaisella prosessilla ja samoista aineista ja esineistä valmistuu samaa uusiomateriaalia samaan käyttötarkoitukseen, päätös voisi koskea hakijan kaikkia laitoksia.

Metsäteollisuuden näkökulmasta on myös tärkeää, että jos aineen tai esineen haltija ei voi tai halua mainittua sääntelyä kaikilta osin noudattaa, tämä ei tarkoita ehdotonta estettä aineen tai esineen hyödyntämiselle. Jätteeksi luokiteltuja materiaaleja voidaan hyödyntää, jos toiminnalle myönnetään ympäristölupa jätteen ammattimaisena tai laitospohjaisena käsittelynä.

147 b § Hakemus sivutuotteeksi luokitteluksi tai jätteeksi luokittelun päättymiseksi

-

147 c § Päätösharkinta ja päätöksen sisältö

Lupa- ja valvontaviranomaisen on hyväksyttävä hakemus, joka täyttää 5 a §:n 1 momentissa tai 5 b §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset. Päätöksen perusteluissa on käytävä yksilöidysti läpi jokaisen edellytyksen täytyminen. Lisäksi perusteluissa on kerrottava, miten saadut selvitykset ja lausunnot on otettu päätöksessä huomioon.

Ehdotetussa pykälässä 147 c, momentissa 1 edellytetään, että sivutuotteeksi luokitteluksi koskevassa päätöksessä tulisi eritellä ”luokittelun kannalta tarpeelliset haitta-aineen raja-arvot”. Metsäteollisuuden näkökulmasta tuoteistamisen idea on, että materiaali tulee pois jätelainsäädännön piiristä, joten sivutuotteelle ei tulisi asettaa mitään erillisiä haitta-aineraja-arvoja, vaan sitä tulisi käsitellä kuten muitakin vastaavia tuotteita, eli sivutuotteen tulisi noudattaa vain ko. tuotteelle asetettuja laatuvaatimuksia kuten jätelain kohdassa 5 a § todetaan. Sivutuote ei ole missään vaiheessa ollut jätettä.

147 d § Tuotteen vaatimuksenmukaisuuden varmistaminen

-

147 e § Päätöksen muuttaminen

Esityksessä halutaan mahdollistaa jätteeksi luokittelun päättymistä tai sivutuotteeksi luokitteluksi koskevan päätöksen muuttaminen ja päätöksen peruuttaminen. Tässä kohtaa voisi olla tarpeellista

tarkentaa, että muuttuuko tällöin ennen päätöksen muuttamista tai peruuttamista syntynyt EEJ-uusiomateriaali tai sivutuote päätöksen muutoksen tai perumisen myötä takaisin jätteeksi, vai säilyykö EEJ- tai sivutuotetestatus. Mikäli materiaalia on ennen päätöksen muuttamista ehditty jo hyödyntää sivutuotteena tai EEJ:nä ja materiaali muuttuu takaisin jätteeksi, ei jo hyödynnetyltä materiaalilta saisi vaatia ympäristöluvitusta jälkikäteen.

147 f § Päätöksen peruuttaminen

kts. yllä 147 e §

147 g § Päätöksen suhde myöhempään sääntelyyn

-

147 h § Valitusoikeus sivutuotetta tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskevassa asiassa

Metsäteollisuus tukee ehdotusta, jonka mukaan valitusoikeus olisi selvästi rajatumpi kuin ympäristönsuojelulain 191 §:ssä tai muissa jätelain mukaisissa asioissa, joiden osalta valitusoikeudesta säädetään lain 138 §:ssä. Sivutuotteeksi luokittelua tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös ei kuulu Århusin yleissopimuksen (Sops 122/2004 vp) soveltamisalaan. Kuten lain perusteluissa todetaan, vaikka ehdotettavassa päätöksentekomenettelyssä tarkastellaan uusiomateriaaleihin ja niistä valmistettavien tuotteiden käyttöön liittyviä mahdollisia terveys- ja ympäristöriskejä, siinä on vahvoja tuotehyväksynnän piirteitä.

147 i § Uusiomateriaalirekisteri

Metsäteollisuus tukee ehdotusta, että laissa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta tallentaa sivutuotteeksi luokittelemista ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös perustettavaan uusiomateriaalirekisteriin. Lisäksi on tärkeää, että Uusiomateriaalirekisteriin tallennettavissa päätöksissä tai niiden valmisteluun liittyvissä selvityksissä tai lausunnoissa ei julkaistaisi toiminnanharjoittajien liikesalaisuuksiksi luokiteltavia tietoja.

47 b § Sivutuotteeksi luokittelemista tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskevan asian ratkaiseminen jätelain mukaisessa menettelyssä

Metsäteollisuus tukee ehdotettua menettelyä, missä ympäristölupahakemukseen sisältyvä jätelain 147 a §:ssä tarkoitettu aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelemista tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva asia on ratkaistava erikseen soveltamalla jätelain 147 a-i § mukaista uutta menettelyä.

Muuta huomioitavaa

Metsäteollisuus muistuttaa, että edelleen puuttuu ohjeistus siitä, miten tulisi osoittaa, ettei materiaalin käyttö aiotussa kohteessa aiheuta vaaraa eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki

Toimitusjohtaja

Vuola Aaron
Metsäteollisuus ry